

RAPORTUL

Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane și Degradante (CPT)

Constatări și Recomandări

din perioada 5-13 decembrie 2022

Publicat la 13 septembrie 2023

Scopul vizitei

În conformitate cu articolul 7 din Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, delegația CPT a efectuat o vizită în Republica Moldova în perioada 5-13 decembrie 2022.

Vizita a fost considerată de către Comitet „**a fi necesară în circumstanțe**” (cf. Articolul 7, paragraful 1, din Convenție).

Principalul obiectiv al vizitei ad-hoc din 2022 a fost reexaminarea tratamentului față de deținuți, condițiile materiale și fenomenul subculturii criminale, precum și evaluarea progreselor realizate de autoritățile moldovenești în abordarea violenței și intimidării între deținuți. În acest scop, delegația a vizitat Penitenciarul nr. 4 din Cricova (P4), Penitenciarul nr. 13 din Chișinău (P13) și Penitenciarul nr. 18 din Brănești (P18).

Recomandări post-vizită

46

Total recomandări

3

Recomandări
imEDIATE

30

Recomandări noi

16

Recomandări
repetate

11

Recomandări
privind asistența
medicală

13

Recomandări
privind condițiile
de detenție

16

Recomandări de
sistem

6

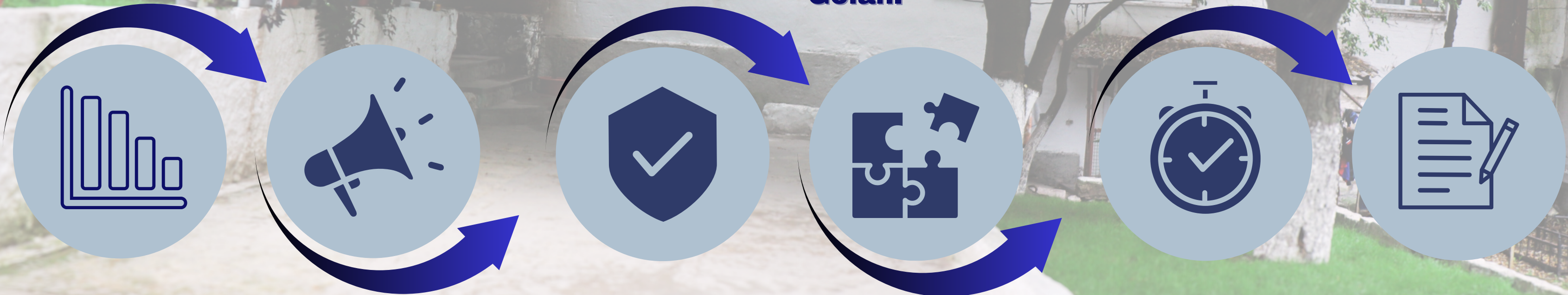
Alte recomandări

Constatări pozitive

Depopularea penitenciarelor.
Numărul total de deținuți a scăzut din an. 2018 - 7381 deținuți, 2020 - 6716, 2022 decembrie - 6140.

Deținuții preventivi minori au fost transferați de la P13 la P10 Goian.

Introducerea mecanismului compensatoriu.

Pe parcursul vizitei deținuții nu au semnalat alegerii de rele tratamente.

Construcția blocului nou pentru preveniți la P10 Goian.

Obligația pozitivă de raportare a tuturor cazurilor înregistrate de violență între deținuți.

Comentarii preliminare a CPT

Prezența violenței și intimidării verbale a deținuților de către administrația P13, cât și folosirea excesivă a forței fizice asupra deținuților recalcitranți.

Documentarea lacunară a cauzelor de rănire/lezare corporală a deținuților. Număr excesiv de leziuni corporale înregistrate cu tentă dubioasă („a căzut de pe scări”, „a alunecat în baie”, „a căzut din pat”, etc.).

Supunerea violentă de către liderii informali în scop de impunere a regulilor sale și obligativitatea contribuiri fiecărui deținut la fondul colectiv ilegal („obshack”).

Autovătămarea corporală este singura modalitate între deținuți de a obține accelerat protecție în temeiul art. 206 CE. Mai mult, automutilarea este unica metodă de a se revolta și a fi auziți de către administrație.

Conform informațiilor solicitate
de către CPT

Statistica cazurilor de violență

CPT susține că **procuratura** ar trebui să furnizeze în mod regulat penitenciarului informații cu privire la rezultatele investigațiilor cazurilor de violență, contribuind astfel la identificarea lecțiilor ce pot fi învățate în ceea ce privește procedurile de funcționare și prevenire a incidentelor similare în viitor.

**Conform informațiilor solicitate
de către CPT**

An	Cazuri de violență înregistrate	Anchete interne pornite pe cazuri de violență
2020	115	P18-100 P13-103 P4-102
2021	144	P18-121 P13-127 P4-89
2022 (I sem)	152	P18-103 P13-367 P4-80

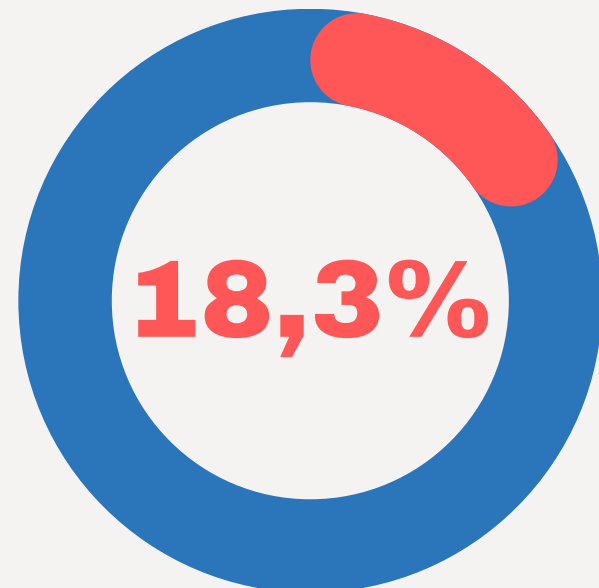
CPT salută procedurile obligatorii de raportare a cazurilor de violență, întrucât acestea sunt capabile să contribuie la identificarea și investigarea cazurilor de violență între deținuți.

Deși, în niciun caz de violență raportat și investigat de către administrația penitenciarelor nu a fost inițiată o anchetă către procuror.

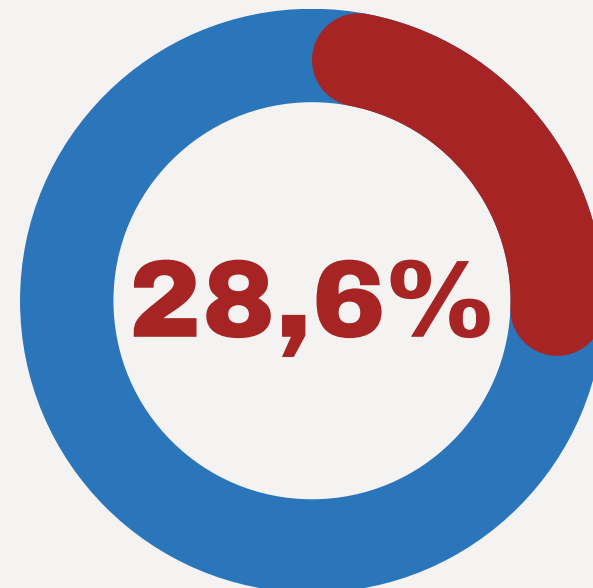
Angajații Instituțiilor Penitenciare

Potrivit informațiilor oficiale în sistemul penitenciar existau în total 2940 de posturi de diferite categorii de personal, dintre care 520 (18%) erau vacante.

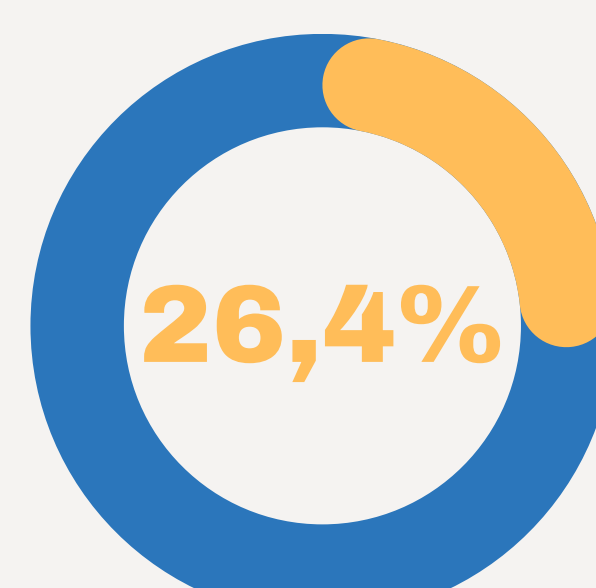
P18

P4

P13

% LOCURI VACANTE

⚙️ SITUAȚIA PERSONALULUI DIN ZONELE DE DETENȚIE

În P18 în zona detenție erau dislocați **5 membri** ai personalului de detenție în tura de 24h și adițional 40h în timpul zilei de luni-vineri. În Penitenciarul nr.13, **8-9 membri** ai personalului de detenție sunt în tura de 24h, iar de luni până vineri, sunt dislocați 60-70 membri. În P4 sunt dislocați **doar 5 membri** ai personalului de detenție ce lucrează 24h.

⚙️ ALARMANT !

Prin urmare, numărul agenților de penitenciare nu este în măsură să dețină controlul efectiv al sectoarelor locative ale penitenciarelor și nu pot interveni eficient în cazurile de violență între deținuți.

Asistența medicală

P18

Funcții vacante:

- medic generalist
- medic psihiatru
- asistentă medicală
- farmacist

Funcții ocupate:

- stomatolog (0.5)
- 3 asistente medicale

P4

Funcții vacante:

- medic generalist
(vacant din 2013)
- asistentă medicală

Funcții ocupate:

- medic psihiatru (0.5)
- stomatolog (0.5)
- 3 asistente medicale

P13

Funcții vacante:

- pneumolog (0.5)
- asistent medical
- tehnician de laborator

Funcții ocupate:

- 3 medici generaliști
- 10 asistenți medicali
- psihiatru
- stomatolog (0.5)

Aspecte pozitive

- **Per ansamblu, condițiile materiale în instituțiile medicale în cele 3 penitenciare vizitate au fost demne.**
- **CPT a remarcat pozitiv echiparea cu utilaje precum ECG și defibrilatoare.**
- **Existența programelor de schimb de ace pentru consumatorii de droguri și disponibilitatea terapiei cu agoniști opioizi (OAT).**

Recomandare

- **Respectarea confidențialității examinării medicale a deținuților.**
- **CPT recomandă autorităților să asigure medicii cu uniforme medicale și să le înlocuiască cu cele ordinare de tip al agenților de penitenciare.**

Aviz/Referință

CPT încurajează tendința favorizată a Europei de prestare a serviciilor de asistență medicală din penitenciare din subordinea Ministerului Justiției de a fi absorbită în mare măsură sau în totalitate de către Ministerul Sănătății.

Condițiile de detenție

Menținerea igienizării regulate a celulelor. Instalarea blocurilor sanitare separate pentru respectarea intimității.

CPT recomandă repetat necesitatea de a fi mărite celulele din subsolul blocului 2 al P13, cu asigurarea a cel puțin 2 m între pereții opuși, sau de a fi scoase din funcție.

Reducerea numărului de deținuți per celulă/baracă, astfel oferind fiecăruia cel puțin 4m². (P4 și P18)

A photograph of a prison courtyard. In the foreground, there is a concrete path. To the left, a white wall runs along the edge. Behind the wall, there are several trees and a building with windows. A small white dog is sitting on the path in the lower right. The text is overlaid on the left side of the image.

RECOMANDĂRI IMEDIATE CE VIZEAZĂ ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDITIILOR DE DETENȚIE

- 01** CPT solicită încă o dată autorităților moldovenești să ia măsuri eficiente pentru a îmbunătăți starea fizică a celulelor din P4 și P18.
- 02** În regim de urgență, deținutul în scaun cu roțile din P18, precum și orice alt deținut în scaun de roțile din alt penitenciar, să fie mutat într-o altă celulă sau bloc locativ pentru a facilita deplasarea sa pe întreg teritoriul, inclusiv accesul la duș și toaletă.
- 03** Depopularea dormitoarelor de tip baracă din P4 și P18.
- 04** Inițierea reparației capitale a băilor comune (P4 și P18), acestea având aspect precar, murdar și prost echipat.
- 05** Minorii și adulții preventivi lipsiți de acces la activități în aer liber în mod regulat (23 ore în celulă/1 oră aer liber).

CONCLUZII FINALE

Comitetul a accentuat și în raportul curent eșecul continuu al autorităților moldovenești privind asigurarea unui mediu sigur și demn persoanelor încarcerate. Factorii generatori de înrăutățirea situației mediului penitenciar fiind:

1. Subdimensionarea cronică a personalului de detenție/medical;
2. Dependența de liderii informali în menținerea ordinii interne (subcultura criminală);
3. Absența evaluării adecvate a riscurilor și nevoilor deținuților la intrare/ieșire din penitenciar;
4. Plasarea/distribuția inadecvată în funcție de identitatea fiecărui deținut (tipul penitenciarului, sectorul locativ, tipul celulei);
5. Uzul excesiv de violență și intimidare verbală a deținuților de către administrațiile penitenciarelor, cât și folosirea neproporțională a forței fizice asupra deținuților recalcitranți.